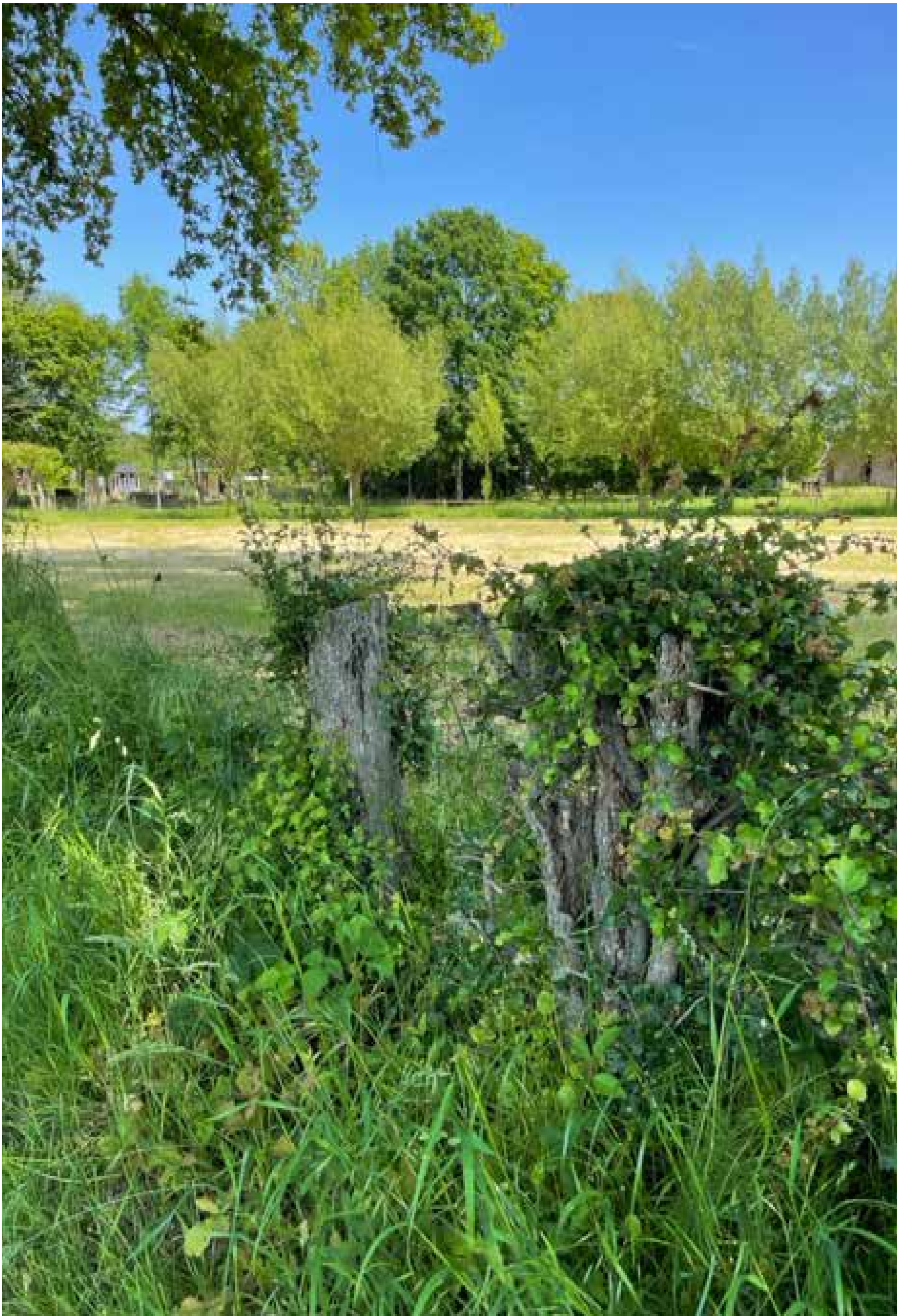

**LANDSCHAPS
MONUMENT
'OUD-DICHTEREN'**

Inhoud

Voorwoord

Omschrijving Landschapsmonument Oud Dichteren

Ligging

Ontstaan buurtschap Dichteren

Huidige situatie

Waardevol cultuur ‘Historisch’ landschap.

-Volksfeesten en tradities Dichteren

-55 jaar bestaan van carnavalsvereniging “de billenkletsers” Dichteren

Archeologisch erfgoed

Veldnamen van Oud-Dichteren en Oral History

Hoogstam Fruitbomen

Flora en Fauna

Het groen van ‘Nieuw’ Dichteren

Wensbeeld voor de toekomst.

Een mooie kans voor Doetinchem én Dichteren!

Wie ondersteunen dit Landschaps document

Bronnen

Het meten, wegen en ringen
van de jongen, aan de Oude
Wehlseweg Dichteren,
Door STONE steenuilen
overleg Nederland.

Voorwoord

Voor u ligt de beschrijving van het landschapsmonument Oud-Dichteren. Het is met veel zorg en liefde voor dit gebied tot stand gekomen en zal u informatie geven over wat de buurt, de bewoners van Oud-Dichteren belangrijk vinden. Zo belangrijk, dat wij als buurt gaan staan voor dit prachtige stukje Doetinchem.

Het is een gebied, waar je aan voorbij raast met de auto op de Europaweg, met de trein richting het centraal station of station de Huet. Een gebied waar je met de fiets langs voorbij rijdt op weg naar school of werk. Maar ga je echt goed kijken, dan zie je dat dit gebied op verschillende manieren van grote waarde is voor Doetinchem. Namelijk een Cultuurhistorische waarde, Naoberschap!

Mensen die hier als generaties lang wonen, geboren zijn in de boerderijen, hier gespeeld, gewerkt en gewoond hebben, familienamen die al eeuwen verbonden zijn met dit gebied.

Het behouden van de landschappelijke waarden van Oud-Dichteren, is lange tijd beleid geweest van de gemeente Doetinchem tot aan nu, waarin we ineens als buurt te boek staan als stedelijk gebied en zoek locatie voor "wonen in het Groen" Wat is hier gebeurd? En wat betekent dit precies voor dit gebied?

Het is eigenlijk ongelooflijk dat in de kleine stukje natuur hier nog verschillende soorten uilen, houtsnippen, hazen, fazanten en marters kunnen leven. Waar vleermuizen en zwaluwen vliegen, de meikevers in eeuwenoude vlechthagen zitten en waar op een warme zomeravond vuurkevers te zien zijn!

Het is een plek waar de mussen weer terugkomen en groenlingen in groepjes rondvliegen. De reden hiervoor is het oude cultuurlandschap, boerenerven met houtwallen, heggen en bosjes. En dat hier in Doetinchem, in Dichteren, het bestaat, **nog wel**.

De buurt kent elkaar en is bij elkaar gekomen. Voor nu een groep van ongeveer 35 bewoners. We zijn ongerust en horen geruchten over veranderingen die ons Oud-Dichteren zouden kunnen gaan beschadigen. Hoe kunnen we laten zien dat deze plek belangrijk is? Een klein stuk land, gezien vanuit googlemaps een uitstekende plek om te ontwikkelen. Maar, beseft, dat als het weg is, het ook nooit meer terug komt.

Daarom hebben wij contact gezocht met Stichting Achterhoek weer mooi, zij kijken met ons mee en zien ook de waarde van dit stukje Doetinchem. We hebben ze met een kleine groep bewoners rondgeleid. Ze waren verrast, net zoals de projectleiders van de omgevingsvisie die ook zijn komen kijken, waarvoor nogmaals onze dank. Het was mooi weer, de steenuil vloog op, een zacht windje door de knotwilgen, hazen die verrast opkeken, konijnen die wegsprongen en een kabbelende Wijnbergse loopgraaf. Nooit geweten dat het hier zo mooi is!

Met alles wat we nu weten... de druk op de natuur, veranderend klimaat, hittestress, de hectiek van het leven, hoe belangrijk en helend het is om in de natuur te zijn en om dit mooie gebied te koesteren.

Stel je voor dat je de natuurgebieden, waar met heel veel zorg aan gewerkt is rondom Doetinchem, de Wehlse broeklanden, Greephorst, 't Knapperslag, de Musschenhorst, kan aansluiten op het groen in Oud-Dichteren. Als een groenstrook door Doetinchem, zeer belangrijk voor de belevingswaarde en waar iedereen profijt van heeft, de bewoners van Doetinchem, de toeristen en de dieren die hier leven.

NB. Als buurt denken wij graag mee, participatie, een belangrijk thema in de Omgevingswet. Graag! Niet achteraf en niet ter kennisgeving, maar met betrokken Naobers in Dichteren, die spreken vanuit het hart!

Beschrijving Landschapsmonument Oud-Dichteren

Dit Landschapsmonument Oud-Dichteren is een beschrijving van het nog laatste restje oude historische ruimte en cultuurlandschap van Dichteren. (groen gestippeld kaart 2)

Op 5 September 2023 zijn een kleine groep buurtbewoners en een kleine groep vertegenwoordigers van de gemeente Doetinchem komen kijken in Oud-Dichteren. Dat hebben wij als bewoners als zeer nuttig en informatief ervaren, omdat het een mooie gelegenheid was om het land van dichtbij te bekijken. Al eerder in 2023 was er contact gezocht met Andre Kaminski van Stichting Achterhoek weer mooi, en met hem is besproken het gebied zo goed mogelijk in kaart te brengen, in de vorm van een landschapsmonument. Dit is echter een langdurig proces en gezien de tijd is het een concept landschapsmonument geworden, als alle gegevens geïnventariseerd zijn zullen wij het aanbieden aan Stichting Achterhoek weer mooi.

Wat maakt dat voor dit kleine stukje Doetinchem een landschapsmonument nodig is...

Het betreft een klein gebied boerenland, cultuurhistorisch waardevolle boerderijen, eeuwenoude vlechthagen, knotwilgranden, eeuwenoude onverharde paden, de Wijnbergse-loopgraaf met bijbehorende natuur en hoogteverschillen in het land.

De natuur in dit mini-ecosysteem Dichteren is zeer de moeite waard. Om een voorbeeld te geven: verschillende soorten uilen, steenuil, kerkuil en bosuil, grote en kleine vleermuizen, ijsvogels, putters, mussen en zwaluwen. Hazen, konijnen, amfibieën, meikevers en gloeiwormen.

In de Woonvisie van de gemeente Doetinchem 2023-2036 is een doorkijk gegeven naar 2036. In deze visie wordt er een toekomstbeeld van de gemeente Doetinchem geschetst, waarin aangegeven wordt dat Doetinchem wil groeien of inbreiden. Groeien naar 70.000 bewoners in Doetinchem.

Plotseling staat deze plek oud-dichteren op de kaart aangewezen om eventueel te bebouwen. Wat is hier gebeurd? Dit gedachtengoed staat haaks op het beeld dat wij als bewoners hebben, van de vele eerdere plannen van de gemeente waarin Doetinchem de ambitie heeft waardevol (cultuurhistorisch) erfgoed blijvend te beschermen. Op 21 september 2017 heeft de gemeenteraad de nieuwe nota cultuurhistorie 'Continuïteit in Karakter' vastgesteld. In deze nota is aandacht voor het verhaal van Doetinchem en het zichtbaar maken van cultuurhistorie in de openbare ruimte. Mede hierdoor wordt de kennis over en waardering voor cultuurhistorie vergroot en kan cultuurhistorie als inspiratiebron dienen bij ruimtelijke planvorming.

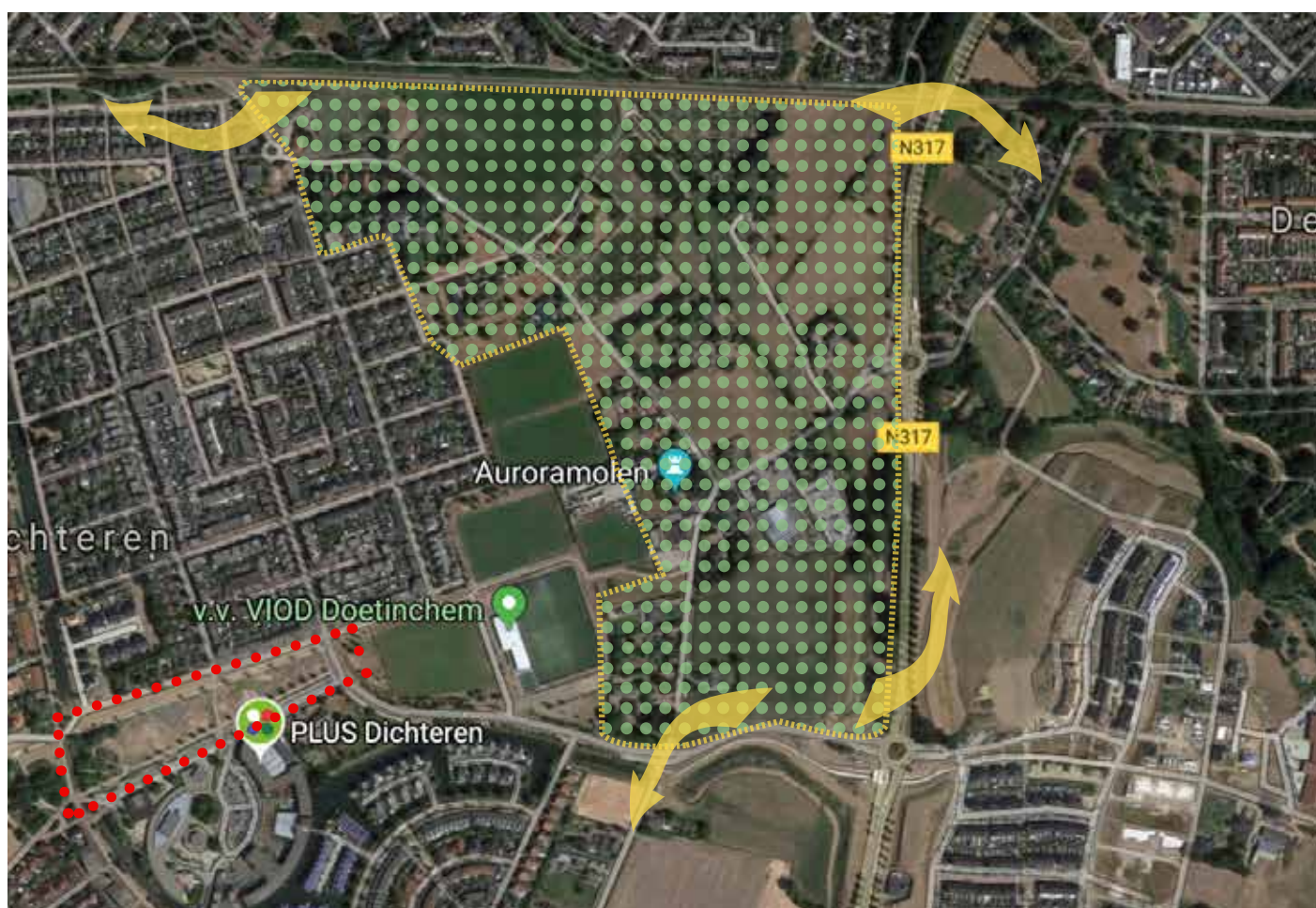
*Gezien de tijd waarin we leven en vanuit het perspectief van Googlemaps, is het wellicht logisch hier te bouwen! Echter, eenmaal aangemerkt op de kaart als bouwterrein zal er een hoop verloren gaan. **Dit is onomkeerbaar!***

Wij zien als bewoners het waardevolle karakter van Oud-Dichteren en hopen, door dit landschapsdocument anderen in onze gemeente te informeren en te inspireren een verstandige keuze te maken, waar natuur, kwaliteit van leven en respect voor de omgeving gehandhaafd wordt.

KAART 1 luchtfoto dichteren
Groengestippeld gebied Oud Dichteren / Roodgestippeld groene wig

KAART 2 Dichteren
Groengestippeld gebied Oud Dichteren / Roodgestippeld groene wig /

Ligging

De wijk Dichteren (1990-2010) wordt begrensd door de Wehlsebeek, de spoorlijn Doetinchem-Arnhem, Europaweg en Kilderseweg. Het is één van de grotere woonwijken van Doetinchem en de vooralsnog laatste grootschalige stedelijke uitbreidingswijk. (Bron groenstructuurplan 2012)

De wijk is kenmerkend voor deze periode van bouwen met een indeling in diverse thematische buurten waarvan de stedenbouwkundige opzet een autonoom geometrische opzet heeft, waarbij beperkt is ingespeeld op de landschappelijke onderlegger. Er is een duidelijke scheiding tussen nieuwbouw en de oude dorpsbebouwing aan de Oude Wehlseweg en de Auroraweg.

De groenstructuur van de wijk Dichteren wordt gedragen door het park de Groene wig, (Zie rode stip-pellijn), die door zijn centrale ligging vanuit alle buurten bereikbaar is en zorgt voor groene verbinding tussen gebieden ten oosten en westen van de wijk.

In aanvulling hierop vormen de brede groene randzones van de wijk bestaande uit de Wehlsebeek en aangrenzende gronden, Wehlseweg en omgeving en de groenlandschappelijke zone tussen de Europaweg en Kilderseweg/Auroraweg een belangrijk onderdeel van de groenstructuur. Voor genoemde gebieden zijn/waren diverse plannen in ontwikkeling c.q. uitvoering om deze verder te ontwikkelen als groen landschappelijke uitloopgebied voor de wijk en als onderdeel van de gewenste lokale ecologische structuur. Op een lager schaalniveau zijn de ingepaste, deels landschappelijke Bosstraat met watergang, de bomenstructuren langs onder meer De Gasperilaan, Donaudal, Harz en Sicco Mansholtweg van belang. Waardevol is de inpassing van oorspronkelijke boerderijen met erven en oude solitaire bomen binnen de buurten. Verdere ontwikkeling van de Wehlse Broeklanden biedt kansen voor verbetering uitloop mogelijkheden vanuit Dichteren naar het buitengebied.

Ontstaan buurtschap Dichteren

De buurtschap Dichteren is ontstaan op een oude oeverwal van de Oude IJssel. Het gebied bestond oorspronkelijk dan ook voornamelijk uit langgerekte aaneengesloten akkers met losse lintbebouwing langs lange lintstructuren, wat nu de Auroraweg is en de (Oude) Wehlseweg.

Een oeverwal is een natuurlijke landschapsvorm die ontstaat langs meanderende rivieren. Deze wordt door het stromende water zelf, van nature opgeworpen. Bij hoog water treedt een rivier buiten de oevers. Het overstromend gebied direct naast de rivier loopt relatief snel vol en wordt daarna traag meestromend water. Het water in de diepere geul zelf stroomt harder en vervoert sediment (klei, silt, fijn zand - grover materiaal wordt alleen in de diepe delen van de geul over de bodem vervoerd). Oeverwallen vormen zich tussen geul en overstroomd gebied, omdat daar de stroomsnelheid plotseling afneemt en fijn zand, silt en klei er bezinken. Vergeleken met overstromingsafzettingen verder weg van de rivier, zijn oeverwalafzettingen grover van korrelgrootte. Daardoor is de bovengrond op oeverwallen lichter bewerkbaar dan de zware kleigronden verder van de rivier af. In het rivierengebied van Nederland zijn de oeverwallen van huidige en voormalige rivieren (stroomruggen) vaak centra van bewoning, zoals ook het geval was in Dichteren. Oeverwallen en stroomruggen herbergen vaak grotere archeologische vindplaatsen.

Lang voordat Dichteren als zodanig is geregistreerd, was er al sprake van een agrarische nederzetting en lagen er al verspreid langs de linten boerderijen. Bij de eerste volkstelling na de invoering van de Burgerlijke Stand begin 19de eeuw wordt Dichteren een buurtschap genoemd, gelegen in de gemeente Ambt Doetinchem met 400 inwoners. In 1919 werden de gemeenten Ambt Doetinchem en Doetinchem samengevoegd.

Huidige situatie

Dichteren is een Vinex-wijk in het zuiden van de stad Doetinchem in de Nederlandse provincie Gelderland. Er wonen ongeveer 7000 mensen. De wijk heeft een grote bevolkingsdichtheid doordat de woningen dicht op elkaar gebouwd zijn. (bron wikipedia)

De driesprong van Dichteren wordt gevormd door de Auroraweg (de oude weg van Didam naar Doetinchem) de Oude Wehlseweg en is op diverse historische kaarten duidelijk herkenbaar. Aan de linten die van deze driesprong uit gaan ligt nog steeds her en der verspreid karakteristieke (historische) bebouwing, voor het overgrote deel oorspronkelijk met een agrarische functie, afgewisseld met weide- en akkergronden. De genoemde linten van deze driesprong, 'omarmen' de voornamelijk in de jaren 90 van de twintigste eeuw gerealiseerde nieuwbouwwijk Dichteren, aangelegd op het oude akkercomplex. In deze wijk zijn diverse voorzieningen zoals een gezondheidscentrum, een supermarkt, basisscholen en een woonzorgcomplex, Waterrijk. Dit alles bevindt zich centraal rond het Willy Brandtplein en de Groene wig. Aan de rand van de wijk bevindt zich Sportpark Dichteren, met de bijbehorende voetbalvelden.

Waardevol cultuur 'Historisch' landschap.

In de buurtschap Dichteren, dat de huidige woonwijken Dichteren en de Huet omvatte, ontwikkelde zich een kleine bebouwingkern op de kruising van de Oude Wehlseweg en de Auroraweg. Hier kon de boerenbevolking gebruik maken van kleinschalige voorzieningen zoals een bakkerij, een smederij en een buurtcafé. Aan de linten die van deze driesprong uitgaan ligt her en der nog historische bebouwing. Vanaf de Wehlseweg loopt naar het zuiden de op oude kaarten al voorkomende Bosstraat. In 1871 werd de korenmolen Aurora gebouwd, als opvolger van de molen die op de Houtkamp stond en daar te weinig wind zou vangen.

Deze oude kern van Dichteren, heeft door zijn historische structuur, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde. Van belang zijn de drie linten die als driesprong samen komen en de daarlangs gelegen oude (voornamelijk agrarische) bebouwing met omliggende gronden en erven, het groen en oude verkavelingstructuren. Deze elementen vormen de nog tastbare relictten van de oude buurtschap Dichteren, ontstaan op een oude oeverwal van de IJssel, met aaneengesloten langgerekte akkers en losse lintbebouwing langs lange lintstructuren met doorzichten naar de achterliggende akkers en weidegronden.

Met name de oude nog bestaande bebouwing aan deze linten verwijst duidelijk naar de agrarische geschiedenis van dit gebied. Binnen Oud Dichteren heeft de Auroramolen (Auroraweg) een beschermde status (rijksmonument). Ook het molenbiotop van Auroramolen is hier van toepassing.

De oude bebouwing langs de oude lintstructuur heeft weliswaar geen beschermde status maar vertegenwoordigt wel cultuurhistorische waarde en kan dan ook als karakteristiek worden gezien.

Tezamen met de eerder genoemde landschappelijke en stedenbouwkundige waarden leveren ze vanuit cultuurhistorisch perspectief een betekenisvolle bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Dichteren.

Als vervolg op de beleidsnota "Doetinchem: Cultuurhistorierijk!" is in 2010 een Erfgoedverordening vastgesteld. In deze verordening wordt onder andere de bescherming geregeld van objecten en/of terreinen met cultuurhistorische waarde tegen sloop en verval.

De cultuurhistorie is in Doetinchem vastgelegd in de nota cultuurhistorie 'Continuïteit in Karakter' (vastgesteld 21 september 2017) en de erfgoedverordening gemeente Doetinchem 2013 (vastgesteld 30 mei 2013).

In het plangebied zijn diverse panden aanwezig die geïnventariseerd zijn als cultuurhistorisch waardevol (rapport *Bebouwing met cultuurhistorie waarde buitengebied Doetinchem*). Dit zijn de volgende locaties:

Alleen het gebouw:

Auroraweg 2, boerderij

Auroraweg 3, boerderij

Auroraweg 9x-01 transformatorhuisje

Oude Wehlseweg 18, boerderij

Oude Wehlseweg 23, boerenwoning

Oude Wehlseweg 25, boerenwoning en 26

Wehlseweg 36, boerderij

Wehlseweg 38, boerderij

Sicco Mansholtweg 25, boerderij

Kilderseweg 22-22a, boerderij

Kilderseweg 25, en 29, 47

Het hele ensemble:

Oude Wehlseweg 8, boerderij en zomerhuisje op het erf

Oude Wehlseweg 15, schuur op het erf

Bij toekomstige ontwikkelingen dient er voor het oude buurtschap Dichtereren, een behoedzaam, op behoud gericht beleid te worden uitgezet vanwege de hierboven genoemde cultuurhistorische waarden. (bron beleidsplan 2012 gemeente Doetinchem)

Hierin worden ook verbeterpunten op bepaalde plekken gegeven en het zou aanbevelenswaardig zijn om de cultuurhistorische waarden in het gebied waar mogelijk te versterken. Een ander aandachtspunt is de wijze van bescherming van de objecten met cultuurhistorische waarde. Het is nuttig om in het geval van toekomstige ontwikkelingen t.a.v. de oude bebouwing langs de genoemde linten nader onderzoek te verrichten naar de bouw-, architectuur-, en cultuurhistorische waarden van deze objecten om te bepalen of deze enkel karakteristiek zijn of mogelijk in aanmerking komen voor een monumentenstatus.

Aandachtspunten bij verdere ontwikkeling zijn:

-versterking en behoud van de historische lintstructuur;

-versterking en behoud van de nog bestaande historische bebouwing langs de linten;

-versterking en behoud van de groenstrook (akker- en weidelanden) tussen de oude buurtschap Dichtereren en de Europaweg; behoud van nog bestaande oude verkavelingsstructuren, landschapselementen en infrastructuur; bijvoorbeeld oude onverharde paden, benadrukken ruimtelijkheid en kwaliteiten van bijzondere plekken, zoals de ruimte rond de Auroramolen en de driesprong Auroraweg/Oude Wehlseweg, historische erven, waterlopen e.d., actualisatie monumentenbestand. (bron beleidsplan 2017 gemeente Doetinchem)

Bron topotijdsreis Kaart van Dichtereren 1811

Volksfeesten en tradities Dichteren

Schutterij Sint Martinus is een actieve vereniging, die op vele fronten activiteiten organiseert voor elkaar. De schutterij levert een positieve bijdrage binnen de sociale omgeving van Dichteren-Doetinchem. Muziek maken in de Stageband (bigband), kruisboogschieten, vendelen, helpen op de beste rommelmarkt in de omgeving, fietstochten, koningsschieten tijdens het schuttersfeest of kermis, noem maar op!

Het schutterswezen is in de Middeleeuwen ontstaan met als belangrijkste taak het beschutten (beschermen) van familie en eigendommen. Bewoners van een buurtschap of streek verenigden zich om zo van de nodige bescherming verzekerd te zijn.

Daarnaast regelde men ook onderlinge bijstand in alle levensomstandigheden in de dorpsgemeenschap met als organisatievorm het schuttersgilde of de schutterij. Ook voor het organiseren van feestelijkheden heeft het schuttersgilde of de schutterij steeds een belangrijke plaats ingenomen.

Gelderland kent in meer dan 65 plaatsen en dorpen deze eeuwenoude, nog steeds levendige traditie van schutterijen en gilden, met nog altijd hetzelfde doel: het medewerken aan het behoud van de gemeenschapsbinding ter plaatse.

Zij vertegenwoordigen met ongeveer 15.000 leden een stuk levendige folklore. Een folklore en traditie, die door de eeuwen heen zijn meegegroeid met de tijd en de maatschappelijke veranderingen. Zo zijn zij gevormd tot een bundeling van tradities waaruit het heden leeft en de toekomst ontstaat.

Bron www.stmartinusdichteren.nl

*Schutterij st. martinus
bron foto
www.stmartinusdichteren.nl*

12 juni 2022 werd voor de 40ste keer een grote rommelmarkt gehouden aan de Auroraweg in de Doetinchemse wijk Dichteren.

Paasvuur traditie in de buurt.

55 jaar bestaan van carnavalsvereniging “de billenkletsers” Dichteren

In het hart van Dichteren stond vroeger een bakkerij, smederij en een molen. De molen heet de “Aurora”. In deze molen gaan de molenstenen over elkaar heen om het koren te malen. De groeven die in de molensteen zitten heten “billen”. Door het langdurig gebruik van de molenstenen, slijten de groeven of liever gezegd de “billen”. Het slijpen of uitdiepen van de groeven of “billen” wordt het kletsen genoemd. Dit kletsen gebeurt met een soort hamer, die een beetje lijkt op een hamer waar men vroeger de zeis mee aanscherpte. De billekletser is nu de man die de “billen” kletst. Vandaar de naam van de carnavalsvereniging.

Bron; foto en tekst lied, <https://www.cvdebillekletsers.nl> / Facebook

Daar oaver de iessel, dat wet ie toch wel?
daar willen wi-j wèze, trekke wi-j an de bel.
Bi-j ons in 't Praothuus gaon wi-j d'r tegenan

“Lang lève ons Dichteren” jao zo klinkt 't dan
Kleurijk en Romantisch en 't Olde bi-j mekaar
't Praothuus en de Mòlle vormen daar een paar
Naor voetbal ku-j d'r kieke, d'r is gezelligheid
Naoberschap viert hoogtij, dat is daar 'n feit

Refrein: Daar oaver de iessel.....
Veul ie ow neet lekker, meu of soms wat slap?
Gao dan es naor Dichteren, gao dan es op stap
Ruuk ie soms een geurtje van wat mest of bier,
Denk dan maor: “t is Dichteren, dat heurt zo hier

Refrein: Daar oaver de iessel.....
Wi-j wense met z'n alle: “Dichteren blif bestaan
Dat alle mense vòlle naor 't Praothuus gaon
Jong en old zal komme daar van oaveral
Om er weer te vieren dan het carnaval.

<- Prins 23/24

Oud Doetinchem
Volksfeesten te Dichteren 1951

NB: Besluit ruimtelijke ordening (Wro)
De Wro verplicht gemeenten om cultuurhistorie op te nemen in bestemmingsplannen/
omgevingsplannen en hiermee rekening te houden in de ruimtelijke ordening.

dermingsgraad en de bouwen nu proberen zoveel mogelijk te redden, heeft het plan twintig van entig productiewerkmakers laten verhuizen naar Har... De er en de bouwen sta... er vijftig mensen mee... Ze zeggen dat dat aantal... is. Voor de overige twintig... in een sociaal plan komen... ert denkt dat dit uitgang... nalistisch is. Ze verwacht... met de directie van Maars... re onderhandelingen ge... oepen worden. De vraag is... en nog hoeveel mensen wil... ruzien van Doetinchem... derwijk. Ze verwacht dat... tijdsduur groot is. Anders... se helemaal geen werk... et is in de omgeving van... hem niet zo eenvoudig aan... ry te komen."

zitting van Interbun naar... zai naar verwachting... er dan rond de jaarwiss... lsheden. In Hartwijk of... f om nieuwe fabriekshu... bouw. Veel werkmakers... ven verwachten dat de... al rond de jaarwisseling... nat.

Nan den Berg van Maars... beland van werkgelegen... vijftig mensen ontaal... Wij verzetten ons tegen... root aantal. We hebben... nen om het bij twintig te... ad, erf moeilijk wor... daarvan af te brengen... daaraan. Meer dan... Twintiggenhalf mis... zullen de voorstellen... dementingsraad serieus... maar meer dan twintig... rit lastig."

Guss Dinkla (links) en Dick Pruimsma zeven zand in Dichteren op zoek naar overblijfselen uit een vee-oriënteerd.

Foto: Mark Westerveld

'Amateurs waakhonden archeologie'

Opgravers verwachten nog veel meer vondsten in Dichteren

Door Rob Bervend

DICHTEREN - Guss Dinkla en Dick Pruimsma staan voorover in het water van de afwateringsgracht van Dichteren. Mooizaan zeven ze zand dat hen niet in ammers is gebracht. Af en toe ontdekken ze een stukje afwijkend materiaal, een bot uit de tijd voor Christus bijvoorbeeld.

En dan zijn ze blij, want zo'n stukje bot betekent een bijzondere ontdekking. De waakhonden

ven van het zand halen de archeologen hun handen vrij om geld aan open.

Sinds januari zijn onderzoekers aan het werk in Dichteren. Alex Koster en Gerard Bokema waren de personen die opmerkelijk sporen ontdekten. Koster, die hield in de krant hij waar nieuwe ontdekkingen werden gebouwd. Af en toe rijdt ik een roed om te kijken of er al gewerkt wordt.

De amateurs zijn de waakhonden

derzoek had aanvankelijk geen interesse in de resultaten. Later veranderde dat. Vinteren kwam de provinciale inspecteur toch kijken. De Doetinchemse opgravers hopen dat hij geld beschikbaar stelt voor verder onderzoek. De kans daarop lijkt klein. Het budget is minuscule.

Een geluk bij een oen, paar maanden betrouwbare archeologen van de Ge

mat tijd over. Maar tussenkort krijgen we weer werk, dat is het voorbij.

Op tien plaatsen langs de nieuwe ontsluitingsweg van Dichteren, vanaf de Europaweg, zijn vondsten gedaan. Toch is veel waardevol materiaal verloren gegaan. Op veel plekken was de grond al weggevoerd voordat de archeologen er konden komen.

zigheid van organisch... Dat zijn resten van... activiteiten. We weten... en wat het is geweest... een afvalhoop.

Het jagerskamp was... 11.000 en 9.000 voor C... maakt zijn. Uitgeroet... worden van welke den... vonden botresten afke... Van de Graaf en Van T... dat de Dichterense v... smakte gelegenheid z... wisten te komen over h... pakket van de jagers...

Het is slechts een de... jagerskamp", zegt Van... real is door de graa... weggegraven."

IJzersmeltovens

Er zijn in Dichteren... materialen uit de oud... gevonden, maar ook... delingen. Bij de Be... aanwijzingen voor de... van ijzersmeltovens ge... De kans is zeer groot... andere drie van De... ziensbare vondsten... daan. Van de Graaf... nu alleen langs de... weg gepasseerd en het... waarschijnlijk dat... jagerskampen al... ben langs een weg... stof wisten dat die... komen.

Van de Graaf hoop... meent enige delen... de voortgang van h... son goed zijn als... nauwkeuriger kon w... zicht. Je moet ook... vrachter ontdekken... overal wat stinging... wat stippelen op een... maar dan weet je... systematisch onder... veel verder. Je moet... stellen die het werk... kan coördineren."

Alex Koster denkt... Alex Koster doet al

Archeoloog provincie bij opgravingen in Dichteren

Van onze verslaggever

DOETINCHEM - Een archeoloog van de provincie beroekt vandaag de opgravingen in Dichteren. Zo als gisteren gemeld werden daar onlangs bij onderzoek in opdracht van Oudheidkundige Kring Deutekom de resten van een prehistorisch jagerskamp ontdekt. Het zou om een vondst van nationaal belang gaan. Ook enkele andere deskundigen nemen vandaag een kijkje in Doetinchems nieuwste woongebied.

zoek van de vondsten na de opgravingen noodzakelijk. De vondsten, die voornamelijk bestaan uit vuursteenaflagen en resten van verbrande botten, worden gerubriceerd en opgeslagen. Naar onderzoek zou veel aan het licht kunnen brengen over de leefwijze van het betreffende jagervolk. De staat waarin de ongeveer elfduizend jaar oude vondsten verkeeren is volgens betrokkenen opmerkelijk goed. Het voor onderzoek van de resten benodigd geld ontbreekt echter.

De archeoloog van de provincie heeft al laten weten geen meningskracht beschikbaar te stellen voor het resterende deel van de opgravingen. Deutekom rekent echter wel op methodische adviezen. Daardoor kan het werk zo verlopen mogelijk plaats hebben. Volgens archeoloog Gerda Tuil, die het onderzoek leidt, worden

De hoop is gevestigd op betingstellig van deskundigen die bereid zijn geld op tafel te leggen. Deutekom hoopt de opgravingen over twee weken te hebben afgerond. Vix Langer kan het ook niet worden...

Van onze verslaggever

DOETINCHEM - Doetinchem is een duizend jaar ouder dan tot nu toe werd aangenomen. Dat blijkt uit onderzoek dat twee archeologen in opdracht van de Oudheidkundige Kring Deutekom hebben verricht in het nieuwe woongebied Dichteren. Ze werden gesteund door twee amateurs-archeologen uit best-Gelderland. Bij het onderzoek werden de resten van een prehistorisch jagerskamp opgegraven. Hoewel de opgraving nog vaande is, trekken de archeologen e voorlopige conclusie dat het gaat om een kamp uit de laatste periode van de oude steentijd (het Laat-Paleolithicum). Ze noemen de vondst van nationaal belang.

Doetinchem in één klap zesduizend jaar ouder

dierlijk bot aangetroffen in een haardplaats. Andere verbrande botresten, duiden vrijwel zeker op een crematiekuil, een plaats waar de resten van een elderly gecremeerde dode begraven liggen. De staat waarin de vondsten verkeeren, is volgens de onderzoekers bijzonder goed. Opmerkelijk is dat de vuursteenaflagen, ondanks het feit dat ze zo'n 11.000 jaar oud zijn, eruit zien alsof ze gisteren gemaakt zijn. Dit is te danken aan een waarschijnlijk snelle overstuiving van de plek

met een zandpakket van veertig centimeter," aldus de archeologen.

Verder zijn de verbrande botresten voor de genoemde periode zeer bijzonder. Organische resten zijn na zoveel jaren namelijk meestal vergaan. Volgens de archeologen doet zich in Dichteren daardoor een unieke gelegenheid voor om meer te weten te komen over het voedselpakket van de jagers-verzamelaars uit het Laat-Paleolithicum.

De opgaving werd uitgevoerd ter-

wij de onderzoekers op de hielen werden gezeten door zandklopende vrachtauto's en drainage-sleuven-gravende machines (voorbereidende werkzaamheden voor de woningbouw in Dichteren). De resultaten van het onderzoek pleiten er vervolgens de archeologen voor dat in het vervolg voorafgaande aan (woning)bouw serieus en structureel archeologisch onderzoek wordt gedaan.

Zie verder de pagina Doetinchem

onderzoekers kwamen op het einde van het kamp door vuur-afslagfragmenten en scherven. La... wisten resten van verbrand

Archeologisch erfgoed

Met de ondertekening van het Verdrag van Valletta (Malta) in 1992 is in Nederland de beleidsmatige zorg voor het archeologisch bodemarchief aanzienlijk toegenomen. In het verdrag staat: Archeologische waarden moeten als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed worden meegenomen en te worden ontzien bij de ontwikkeling en besluitvorming van ruimtelijke plannen.

Een belangrijk archeologisch doel van de Erfgoedwet is om het archeologisch erfgoed ter plekke te behouden. Daarom is het verplicht om vroegtijdig in het proces van de ruimtelijke ordening rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden en hierin een afweging te maken. Vroegtijdig onderzoek maakt namelijk ruimte om te overwegen om archeologievriendelijke alternatieven toe te passen.

Het is al sinds de bouw van Nieuw Dichteren gebleken dat er een hoop archeologische vondsten werden gedaan. Op dit moment wordt er geïnventariseerd welke bodemvondsten van belang zijn en welke gedocumenteerd. In dit gebied met een hoge archeologische verwachting is de kans op het aantreffen van archeologische resten groot. Het betreft gebieden waar de aanwezigheid van archeologische resten is aangetoond, onder meer door opgravingen, booronderzoeken en oppervlakte vondsten. Zie ook de krantenberichten van jaren geleden hiernaast bij de bouw van de nieuwe wijk in Dichteren in de jaren 90.

De bodemvondsten in Dichteren wijzen erop dat hier nog een rijke historie te vinden is. Zelfs Romeinse scherven zijn in dit gebied gevonden. Slechts een paar minuten struinen op het land levert een schat aan informatie op. De mensen die kennis hebben van de bodemvondsten in dit gebied zijn reeds benaderd en welwillend een bijdrage te leveren aan het delen van kennis, zodat er een beter beeld is voor de toekomst wat betreft archeologische waarde van dit gebied.

Raap rapport archeologie in Doetinchem
https://www.doetinchem.nl/_flysystem/media/ra2877_doch4_20190716_rh.pdf

Foto onder; 5 minuten zoeken op het veld in Oud Dichteren leverde dit resultaat op.
Foto rechts; Krantenartikelen over de bouw van Dichteren in de jaren 90.

oogsten van het hooi in de buurt

De Pispot boerderij oude wehlseweg

Hoogstam Fruitbomen

In Dichteren staan nog heel wat oude hoogstamfruitbomen en boomgaarden. De Hoogstam fruitbomen waren onderdeel van het boerenerf. Deze boomgaarden komen met name voor op kleigronden, op zandgrond zijn ze relatief schaars. Boomgaarden worden vaak door een heg, haag of sloot afgescheiden van de omgeving. De ondergrond van de hoogstamboomgaard is vaak een begraasd grasland.

Hoogstamboomgaarden vormen naast hun landschappelijke betekenis ook een belangrijk leefgebied voor diverse diersoorten. De reden dat er in Dichteren zoveel (hoogstam) fruitbomen te vinden zijn heeft alles te maken met de fabriek die hier in de buurt stond aan de Wijnbergseweg, conserven Blom en later Hak.

Er staan in Dichteren een bijzondere perenbomen, namelijk de Beurre-Bretonneau een hoogstam perenboom die de interesse heeft van pomoloog Marcel Tross. De Bretonneau-peer, deze peer is opgedragen aan de beroemde dokter Bretonneau uit Tours, en komt van de zaailingen van de heer majoor Esperen uit Mechelen. Voor het eerst werd deze peer gerapporteerd in 1846. Een zeer oude boom staat op de Oude Wehlseweg 9 en een ent hiervan op de oude Wehlseweg 18.

Foto links; overblijfsel van een hoogstamfruitboom aan de Europaweg.

Foto rechterpagina; Oude hoogstamfruitboom met drie verschillende soorten peren geent. In de boom een steenuilekast en onderzoek naar de kuikens in de kast door dhr. Kwakkel.

Fotos onder; Conserven fabriek Blom Doetinchem

Flora en Fauna

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. De Wet natuurbescherming is het wettelijke stelsel voor de natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming regelt allereerst de taken en bevoegdheden ten behoeve van de bescherming van natuurgebieden en plant- en diersoorten. In deze nieuwe wet zijn 945 soorten actief beschermd.

In dit kleine gebied Oud-Dichteren leven verrassend veel dieren die op deze lijst voorkomen. Vooral bijzonder is het gegeven dat deze dieren zich nog stand kunnen houden binnen de stedelijke omgeving. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van vleermuizen, de huismus, gierzwaluw en steenmarter, fazanten en houtsnippen. Ook zijn er drie verschillende soorten uilen, steenuil, kerkuil en bosuil.

De steenuil is de kleinste in ons land voorkomende uil. De steenuil is een echte ambassadeur van het cultuurlandschap: in een halfopen landschap met een afwisseling van hoogstambomen, heggen, knobomen en weilanden voelt hij zich prima thuis. De steenuil is in aantal sterk achteruitgegaan. In Oud Dichteren staan een aantal steenuilenkasten die allemaal recent bewoond zijn geweest en waar de steenuilen werkgroep elk jaar de jonge uilen komt ringen. Deze speciale steenmarter vrije kasten zijn al jaren succesvol. Uilen behoren tot de 'holenbroeders': zij maken hun nest in natuurlijke holtes, bijvoorbeeld in holle bomen, vervallen schuren met de bij behorende erven. In het betreffend gebied zijn kerkuilen, steenuilen en bosuilen te vinden.

Oud Dichteren heeft een aantal struweelranden, dat zijn aaneengesloten randen die bestaan uit ruigtekruiden, struiken of een combinatie van beide. Deze randen kunnen zich ontwikkelen vanuit een extensief beheerde situatie, of aangeplant worden. Kenmerk van een struweelrand is dat deze zowel vrij kan liggen, als aansluiten op een ander element. Struweelranden kunnen dienen als overgangsgebied tussen een agrarisch perceel en bos. Ze zijn vooral van belang voor insecten, amfibieën, reptielen, broedvogels en planten. Langs de Wijnbergse loopgraaf staat nog een oude vlechtheg, dit is een heg waarbij door het half inkappen en horizontaal buigen van takken een dichte heg wordt gevormd. Het historische hoofddoel van vlechtheg is veekering. Bijkomende voordelen van deze beheersvorm is dat de heg door het vlechten wordt aangezet tot natuurlijke verjonging. Een vlechtheg kan daardoor eeuwenoud worden. Vlechtheggen vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna.

Een groot deel van de grond is in gebruik als landbouwgrond voor het kweken van kersbomen mais en gras. De snijmaisproductie dient als veevoer. Helaas is door het vrij intensief bewerken van het landbouw perceel aan de Oude Wehlseweg weinig kans voor de oorspronkelijke vegetatiesoorten en daarmee is het niet echt aantrekkelijk voor bijv. weidevogels, vlinders en andere insecten. We doen als buurt ons best om zo goed mogelijk te zorgen voor het land door middel van het plaatsen van Uilenkasten, nestkasten, houttopslag en drachtplanten voor bijen en insecten. Aanplanten van inheemse bomen en struiken.

Toch heeft Oud-Dichteren nog ruimte voor hazen, konijnen, eekhoorns, egels, (steen)marters, mollen, fazanten en patrijzen en houtsnippen. In de verschillende soorten hagen en gevarieerd gebied, zorgen ervoor dat dit mini ecosysteem aan de rand van de stad nog stand kan houden. Wat op zich al heel bijzonder is! Inheemse bes dragende soorten, zoals gelderse roos, hoog opgaande en lage begroeiing kenmerkt de beplanting en zorgt ervoor dat mussen, kwikstaarten, merels, spreeuwen, en diverse soorten vinken, groenlingen en puttertjes goed gedijen. Simpelweg omdat er hier nog ruimte voor is.

Ook het waterelement de wijnbergse loopgraaf, speelt een grote rol in de aanwezigheid van diverse soorten vogels, vlinders en amfibieën. De ijsvogel vliegt hier ook heen en weer. Kortom een ecologisch gevarieerd beheer zorgen voor een ideale leefomstandigheid voor diverse dieren, vogels en planten.

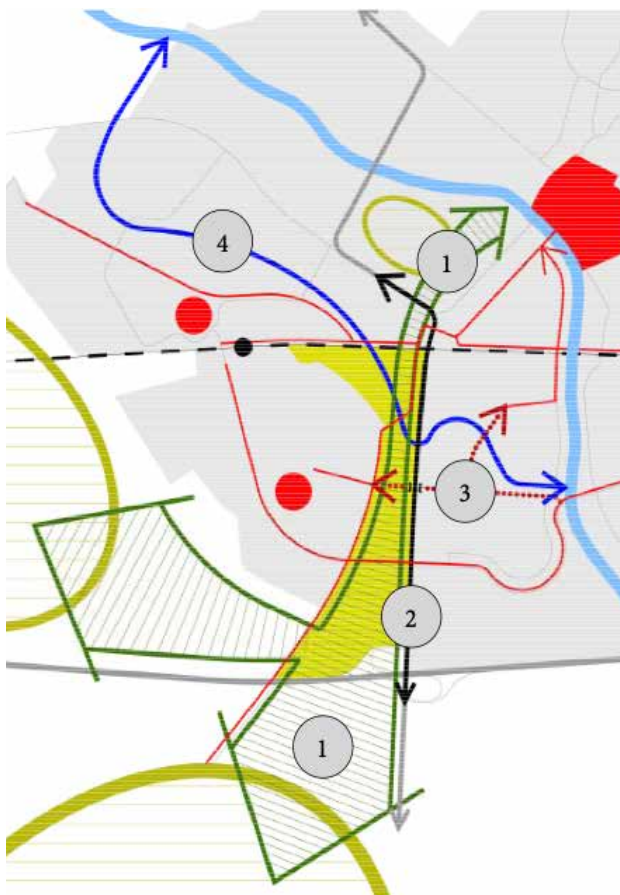

Als hier geen rekening mee gehouden wordt met eventuele bouwplannen in de toekomst zal ook dit verdwijnen.

Oud-Dichteren heeft ook nog een ideaal biotoop voor hazen, omdat kleinschalige landbouwgebieden met afwisselende gewassen en met schuilmogelijkheden zoals heggen en bosranden te vinden zijn. Hazen zijn sterk plaatsgebonden, en zitten al vele generaties op dezelfde plek. Verstoring, verontrusting van dit gebied zal zeker invloed hebben op de natuur in dit cultuur landschap.

In de Structuurvisie Doetinchem 2035 versterkt het gebied langs de Europaweg de groene verbinding tussen stedelijk gebied en buitengebied en daarmee 'de groene waas' van Doetinchem. Particuliere initiatieven zullen worden gestimuleerd om de ambities op het gebied van aanleg van landschapselementen en recreatieve faciliteiten als voetpaden, ruiterspaden te realiseren. De gemeente heeft een faciliterende rol, zoals beschreven in Gebiedsuitwerking-Europaweg gemeenteraad

Als bewoners steunen wij dit geschetste beeld in deze visie wordt beschreven hoe de kenmerken van de gebiedsuitwerking zouden kunnen zijn. Langs de Europaweg zorgt de landschappelijke zone voor het groene beeld van de stad. Tussen de weg en de wijk Wijnbergen bestaat dat landschap uit een bomerrij en geluidswal. Tussen de weg en de wijk Dichteren ligt een open groene zone die vooral bestaat uit weidegebied. Deze groene zone ligt in het rivierdal van de Oude IJssel en is een licht golvende uitloper van het Montferland tot bijna in het stadscentrum van Doetinchem. Voor het beeld van Doetinchem en voor de aanliggende wijken vormt de open groenzone een meerwaarde die de gemeente graag wil behouden. Het versterken van de landschappelijke kwaliteiten in combinatie met het vergroten van de verbinding met de stedelijke omgeving vormt het uitgangspunt voor de gebiedsuitwerking.

Afbeelding uit gebiedsuitwerking europaweg
https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.DwB004-0001/b_NL.IMRO.0222.DwB004-0001_tb1.pdf

LINKS – Strukturelementen die van invloed zijn op de gebiedsuitwerking. 1 = De groene verbindingzone tussen stedelijk gebied en buitengebied. 2 = Het verbeteren van de doorstroming van de Europaweg. 3 = Het fietspadennet en het realiseren van de ontbrekende schakel tussen de woongebieden Dichteren en Wijnbergen. 4 = De ecologische bypass van de Oude IJssel via woonwijk De Huet en de Kapperskolk (woongebied Wijnbergen).

Tot ver in de 20e eeuw bleef het landschap in dit gebied in Dichteren vrijwel hetzelfde. Het gebied is van oudsher in gebruik als weiland of hooiland. Het ruimtelijk beeld was kleinschalig, open met bomenrijen langs wegen en langs kavelgrenzen en steilranden langs waterlopen. In het zuidelijk deel, richting waar nu de A18 ligt, lagen grote bospercelen. Door hoogteverschillen waren sommige delen van het gebied natter dan andere. In de zone langs de watergang de Loopgraaf, evenwijdig aan de Europaweg, is dat nog steeds zichtbaar. Voor de gebiedsuitwerking vormt dat beeld, dat in de 20e eeuw deels verdween, de referentie.

(besluitvorming.doetinchem Gebiedsuitwerking Europaweg 2019)

Hierin worden de volgende kenmerken genoemd;

- openheid van weilanden;
- bomenrijen begeleiden wegen en oprijlanen;
- bomenrijen op de kavelgrenzen;
- steilranden en natte rietzones langs de Loopgraaf;
- groene verbinding met de omliggende wijken, mede door het bieden van mogelijkheden voor recreatief medegebruik van het gebied, bijvoorbeeld door de aanleg van wandelpaden;
- benadrukken van de verschillen in natheid in het gebied;
- bospercelen in de richting van de snelweg.

Graag zouden wij als buurt Oud-Dichteren dit in gang gezette beleid willen handhaven.

Bron; <https://besluitvorming.doetinchem.nl/Vergaderingen/gemeenteraad/2019/2>

6-september/19:30/Bijlage-1-Gebiedsuitwerking-Europaweg-1.pdf

Foto Links Oude zandpad aan de Wielstraat

Rechts; In de Wielstraat zitten nog grote aantallen glimwormen (*Lampyris noctiluca*). Waar zie je die nog?

1. De oude kern van Dichteren met het open (agrarische) gebied in de nabijheid;
2. De nieuwe woonwijk Dichteren met de voorzieningen die erbij horen.

bron; https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.R39B077A-0001/t_NL.IMRO.0222.R39B077A-0001_3.1.html#_3.1.2_OudekernDichterenenopengebieden

Het groen van 'Nieuw' Dichteren

Belangrijkste karakteristiek van het woonomgevingsgroen in de wijk Dichteren is niet gelegen in het openbaar groen, maar de particuliere tuinen. Plantsoenen, hondenuitlaatstroken en sportvelden worden gerekend tot openbaar groen. In de Romantische buurt is het openbaar groen beperkt tot enkele, matig onderhouden groene 'hofjes' (vaak gecombineerd met spelen) **en komt verder geen openbaar groen voor**. Binnen het Stadskwartier leunt het groen karakter sterk op het aanwezige openbaar groen dat voor het merendeel het karakter van '**snippergroen**' draagt met verspreid staande bomen in (te) kleine plantvakken en iets grotere beplantingsvakken of gazons. Sommige straten bevatten **in het geheel geen openbaar groen**. In de Kleurrijke buurt is meer en wat grootschaliger woonomgevingsgroen in de vorm van gazons, plantvakken en hagen. De buurt Landelijk Wonen tenslotte is nog ruimer van opzet waarbij de combinatie van grotere tuinen, structureel aanwezige hagen en clustering van groen in grotere een- heden (structuur-groen) het groenkarakter bepalen.

Aandachts- en verbeterpunten zijn: onderzoeken mogelijkheden vergroening openbare ruimte en tuinen/gevels (Stadskwartier), verruimen groei- plaatsen van bomen in verharding (algemeen) en meer aandacht voor onderhoud/renovatie van 'versleten groen' (Romantische buurt, Stadskwartier).

(Bron groenstructuurplan 2017)

Het klimaat verandert, helaas moeten we ook rekening houden met deze gevolgen. Klimaatverandering leidt tot meer hittegolven, vaker extreme neerslag, en meer droogte perioden. Als steden zich hier niet op voorbereiden, heeft dit invloed op de gezondheid van mensen, leefbaarheid van buurten, comfort in woningen en gebouwen, op de arbeidsproductiviteit, en leidt dit tot (economische) schade.

Met een toename van zomerse en tropische dagen kunnen we in de toekomst zowel in het buitengebied als in de stad een aanzienlijke toename van het aantal dagen met verminderd thermisch comfort verwachten. Hittestress is dan ook een serieus probleem. Hierop anticiperen door de keuze te maken niet nog meer te bouwen in een wijk waar de woningdichtheid al zo hoog is lijkt ons geen verstandige beslissing.

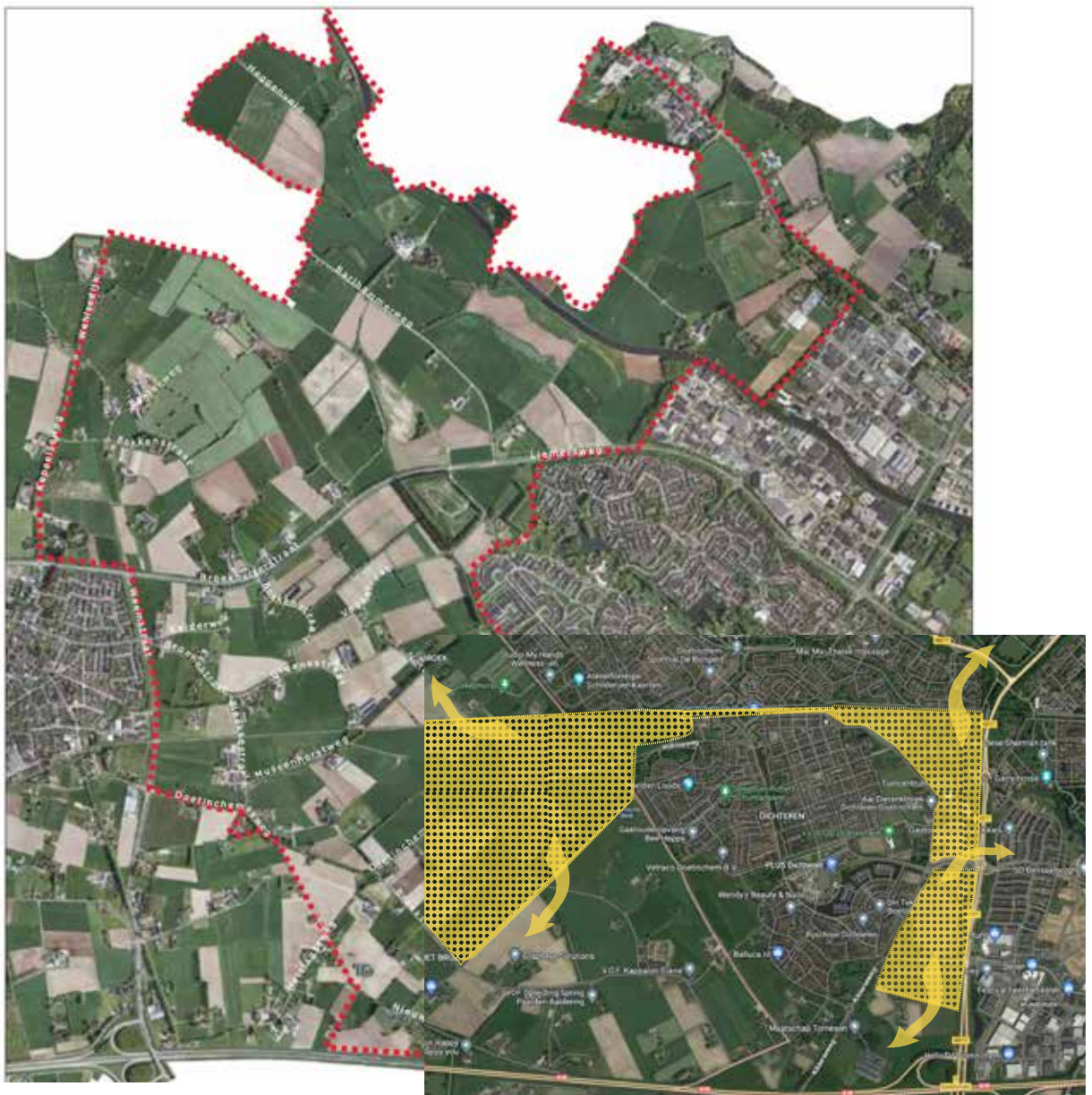
In het Ontwerpend onderzoek, De Huet, Dichteren, Bedrijventerrein, Sportpark Zuid EINDRAPPORTAGE 2020, is in een enquête aan bewoners gevraagd welke thema's volgens hen de komende decennia het meeste prioriteit verdienen, daarin stond ruimte voor natuur, op nr.1.

Ook bleek uit deze enquête dat er behoefte was aan een wandelnetwerk in de De Huet, Dichteren en de Wehlse Broeklanden.

Wensbeeld voor de toekomst, een mooie kans voor Doetinchem én Dichteren!

Een mooie kans voor de gemeente Doetinchem en Dichteren. Realliseer een “groene brug” door Dichteren, door het aanliggende groen te verbinden met bestaande groengebieden, zoals Greephorst, de Sleg, de Wehlse Broeklanden, Mussenhorst en ‘t Knapperslag. Dit verbinden met het landschappelijk karakter van Oud-Dichteren. Zo ontstaat er een enorm wandel, natuurgebied, wat voor zowel de bewoners van Doetinchem en de aanwezige dieren een enorme aanwinst zou kunnen zijn. Denk bijvoorbeeld ook aan de bezoekers van het nieuwe Van der Valk Hotel (die bijvoorbeeld het Pieterpad lopen).

Hieronder zie je een kaart van de stichting buur maakt natuur, het gerealiseerde natuurgebied rondom Doetinchem is rood omlijnd. Zoals je kunt zien is het vrij makkelijk om het gele gebied (Oud-Dichteren) te integreren in het rode gebied. Door het aaneensluiten van deze omliggende groengebieden kan er een groene brug ontstaan. Voorgaande jaren is door de gemeente Doetinchem volop onderzoek gedaan en zijn er vele rapporten geschreven. Uit veel van deze rapporten kwam naar voren dat de bestaande groenstructuur behouden moest worden en een inspiratie moet zijn voor versterking en uitbreiding van nieuwe groenstructuur. De nieuwe gepresenteerde woonvisie staat haaks op al deze eerdere rapporten. Waar eerder het groen behouden moest worden, is er nu huizenbouw voorgesteld. Dat is een volkomen andere koers dan het eerdere beleid van de Gemeente Doetinchem. Wanneer is dit gebeurd?

Je zou het boerenland kunnen uitruilen/aankopen/crowdfunding. Wellicht zijn de landeigenaren te benaderen en bereid zich in te zetten voor een waardevolle oplossing voor iedereen. Zodat het groen behouden en versterkt kan worden en het cultuurhistorische landschap en de natuur behouden kan worden voor Doetinchem. Daarvoor zijn specifieke partijen voor te benaderen, zoals "Buur maakt natuur" en Stichting Achterhoek weer Mooi. Participatie van de buurt en zijn bewoners.

Hoe mooi zou het zijn als de hoogstam fruitbomen van Oud-Dichteren ook gekoesterd zouden worden.

Wie ondersteunen dit Landschapsmocument:

Beschrijver; Landschapdocument Fleur d'Achard

Bewoners Oud-Dichteren;

Laurens Kremer, Babet Kremer, Marcel Kusters, Margarita kusters, Pleuni Holthausen, Ank Jordens, Marcel Jordens, Jan Luikink, Lidy Luikink, Ronald Luikink, Christian Luikink, Reinald Geerdink, Ivo Bleumink, Theo Aldering, Dini Aldering, Fam. Driever, Frank Smeele, Fleur d'Achard, Daan Vermeer, Benny Heebing, Cecil Heebing, Marcel deksen, Wilma derksen, Harold Willemsen, Chantal Willemsen.

Stichting Achterhoek weer mooi.

Vanuit Stichting Achterhoek weer Mooi kijkt dhr. A. Kaminski met ons mee en geeft feedback.

BRONNEN

<https://www.doetinchem.nl>
-Stichting achterhoek weer mooi
<https://www.achterhoekweermooi.nl>
-<https://www.deutekomhistorie.nl>
<https://buurmaaktnatuur.nl>
-<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR296352/1>
-<https://besluitvorming.doetinchem.nl/documenten/raadsmededelingen/2020-79-Bijlage-4-Doetinchem-West-CHW.pdf>
-<https://besluitvorming.doetinchem.nl/Vergaderingen/gemeenteraad/2019/26-september/19:30/Bijlage-1-Gebiedsuitwerking-Europaweg-1.pdf>
-Groenstructuurplan Doetinchem 2017 Dichteren - 2012
-[https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.R39B077A-0001/t_NL.IMRO.0222.R39B077A-0001_4.9.html#:~:text=De%20buurtschap%20Dichteren%20is%20ontstaan,en%20de%20\(Oude\)%20Wehlseweg.](https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.R39B077A-0001/t_NL.IMRO.0222.R39B077A-0001_4.9.html#:~:text=De%20buurtschap%20Dichteren%20is%20ontstaan,en%20de%20(Oude)%20Wehlseweg.)
-Groen structuur plan 2017
<https://besluitvorming.doetinchem.nl/Vergaderingen/gemeenteraad/2019/26-september/19:30/Bijlage-1-Gebiedsuitwerking-Europaweg-1.pdf>
<https://www.belfortcultuurhistorie.nl/diensten/cultuurhistorie>
https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.DwB003-0001/t_NL.IMRO.0222.DwB003-0001.html
<https://cuatro.sim-cdn.nl/doetinchem/uploads/groenstructuurplan-2017-wijkdocument-dichteren.pdf>
-Groenstructuurplan 2017
-Raap rapport archeologie in Doetinchem
https://www.doetinchem.nl/_flysystem/media/ra2877_doch4_20190716_rh.pdf
-<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/view>
-<https://www.stmartinusdichteren.nl/fotoalbum/>
-<https://cuatro.sim-cdn.nl/doetinchem/uploads/groenstructuurplan-2017-wijkdocument-dichteren.pdf>
-https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0222.SgB001-0002/b_NL.IMRO.0222.SgB001-0002_tb2.pdf
-<https://www.eliblom.nl/conserven.htm>
-<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/view>
-<https://www.odachterhoek.nl/nieuws/de-omgevingswet-in-een-notendop/>
-<https://docplayer.nl/228892582-Ruimtelijke-onderbouwing-van-der- Valk-hotel-restaurant-europaweg-kilderse-weg-gemeente-doetinchem.html>
-<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR660979#d39870426e1216>
-<https://data.overheid.nl/en/dataset/31011-archeologische-verwachtingen--en-waardenkaart>
-https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0222.R70B017A-0002/r_NL.IMRO.0222.R70B017A-0002.html#_12_Waarde-Archeologischeverwachting6
-<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/view>
<https://www.tno.nl/media/3959/factsheet-hittestress.pdf>
http://www.doetinchem.nl/cultuurhistorie/rapporten_43307/item/archeologische-waarden-en-verwachtingen-kaarten_45965.html
https://www.doetinchem.nl/_flysystem/media/deelvisie-dehuet-dichteren-bedrijventerrein-de-huet-sport-park-zuid-januari-2020-def.pdf
<https://storymaps.arcgis.com/collections/6715794b5d1f4122aa0858c8943b04ea?item=6>
https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0222.SgB004-0003/b_NL.IMRO.0222.SgB004-0003_tb4.pdf
https://buurmaaktnatuur.nl/wp-content/uploads/2020/07/gebiedsvisie_Wehlse_Broeklanden_juni_2010_deel_1.pdf
<https://cuatro.sim-cdn.nl/doetinchem/uploads/groenstructuurplan-2017-wijkdocument-dichteren.pdf>

Fleur d'Achard 2023